

Høringsuttalelse vedr. NOU 2009:18, fra Foreldrerådets arbeidsutvalg ved AC Møller skole.

NOU 2009:18 inneholder et forslag om at grunnskoledriften ved de statlige kompetansesentrene for hørsel, skal legges ned (s 184). Forslaget begrunnes i at det har vært sterk nedgang i antall helårselever de seneste årene.

Stortinget har i Inst.S.nr 161 (2003 – 2004) til St.meld.nr. 14 (2003 – 2004) uttalt at dagens grunnskoleavdelinger ved Skådalen, Møller, Statped vest og Nedre Gausen skal opprettholdes så lenge foreldrenes valg tilsier det.

FAU ved AC Møller skole er svært uenig i forslaget om nedleggelse av grunnskoletilbudet og ønsker å begrunne hvorfor, i det følgende:

Døve og tegnspråklige elever har siden 1825 hatt egne skoler. Ved disse skolene har tegnspråklige elever møtt tegnspråklige medelever og voksne tegnspråkbrukere som språkmodeller og formidlere av døvekultur.

Samfunnet, og dermed også skoletilbudet, vil alltid være i endring. Dette er, og skal, selvfølgelig være gjeldende også for tegnspråkbrukeres skoletilbud. Men FAU er klart av den oppfatning at endringene må skje innenfor rammene av et bestående grunnskoletilbud til både helårs og deltidslever.

Store endringer har skjedd de siste årene, etter at de aller fleste døve barn begynte å få cochlea implantat. Dette har medført at de fleste elevene på tegnspråklige skoler i dag ikke er konstant døve – men tidvis ”bare” tunghørte..

Gruppen deltidslever er ikke nevnt i NOU 2009:18. Dette er elever som har sitt daglige skoletilbud i hjemkommunen, men som får mulighet til å komme på deltidsopphold ved kompetansesentrene for hørsel i 12 uker pr. år. Læreren fra hjemmeskolen er oftest med i klasserommet denne uken, og uken er ofte sammenfallende med en uke der elevens foreldre har tegnspråkkurs.

Elever som har storparten av sin skolehverdag i hjemkommunen, ser oftest enormt positivt på oppholdene ved tegnspråkskolen:

- de opplever å få være en naturlig del av et vennenettverk.
- de opplever å kunne delta naturlig i en diskusjon
- de opplever å kunne le av vitsene samtidig som de andre
- de opplever å være en av alle
- de er ikke redusert til en man alltid må ta hensyn til

Hvis man tar bort helårstilbudet ved tegnspråkskolene, vil det bli vanskelig å opprettholde et godt nok deltidsstilbud også. Det vil ikke lenger eksistere et levende tegnspråkmiljø å besøke.

En døv eller tunghørt kan nok fungere i en ordinær skole, og de sterkeste vil kunne få et godt nok faglig utbytte. Men det vil koste mye, for den enkelte eleven:

Elever med erfaring fra den ordinære skolen forteller om at de er utslitt og har hodepine etter endt skoledag. Det krever en voldsom konsentrasjon å måtte forholde seg til tolk gjennom dagen. Det er også svært krevende å ta inn lydskadene fra en CI over tid– den sorterer ikke lyd som et hørende øre gjør.

Mange forteller om sterk ensomhet og at de ser fram til deltidsoppholdene ved tegnspråkskolene , som nevnt ovenfor, av den grunn.

Barn og ungdom misliker ofte å stikke seg ut. Det krever stort mot å stoppe en flytende diskusjon for å komme med sine innlegg gjennom en tolk. Eller stoppe medelevene og be om at noe blir gjentatt. Det er lett å bli passiv, som døv/tunghørt i et hørende miljø.

Hvis man aksepterer at en døv trenger sitt språk, men holder på at man skal totalintegreres i ordinær skole. Hvordan skal den døde kunne opprettholde språket sitt? Hvem skal han snakke med?

Hva med de aller svakeste elevene? Hvordan vil det gå med dem, uten et alternativ til den ordinære skolen?

Det finnes en relativt stor andel døde elever, som også har tilleggshandikap. På Møller skole er disse elevene sterkt representert på småtrinnet. Dette er elever, som i enda sterkere grad enn den øvrige elevmassen, trenger tett og nær kommunikasjonstrening og opplæring i små grupper. Den ordinære skolen vil ikke klare å møte disse elevenes faglige behov. Og vel så viktig; dette er elever som i enormt stor grad vil møte ensomhet og en opplevelse av å være spesiell og annerledes og tapende hver dag i den ordinære skolen.

Hvorfor synker elevtallet ved tegnspråkskolene?

Antallet barn som fødes med hørselshemming, er konstant. Vi våger å påstå at når en relativt stor andel foreldre velger hjemmeskole og norsk som førstespråk for sine CI opererte barn, så skyldes det sterk påvirkning fra Rikshospitalet- som har vært enerådende på CI for barn. Fra første CI operasjon har fagfolk ved Rikshospitalet vært sterke og tydelige på at foreldre IKKE skal benytte tegnspråk til sine barn med CI. Det vil hindre utviklingen av talespråk... For oss foreldre til tospråklige barn (tegnpråk og talespråk) blir dette underlig. Med en nyåpnet lydkanal åpenbares en mengde uforståelige lyder. Da må det være bare positivt å ha en kanal til, som kan benyttes til å forklare de ulike lydenes betydning og innhold. Ny forskning underbygger vår påstand her og Rikshospitalet er i ferd med å moderere sin prediken.

Vi tror det er riktig å anta at synkende elevtall er midlertidig. Når så vel fagfolk som foreldre innser følgende, vil grafen snu:

- et barn med CI er tunghørt
- et barn med CI er døvt i det Ci'en fjernes (som den må i bassenget f.eks)
- et barn med CI er døvt i store og støyende forsamlinger (klasserom)

Så kan vi bare håpe at man ikke rekker å ødelegge den sterke og gode kompetansen man besitter ved dagens tegnspråkskoler, i denne tiden. Kompetanse som, viktig å bemerke, favner både tegn og talespråkutvikling.

Sist; hvordan skal tegnspråkskolene tilpasse seg endringene i samfunnet?

FAU på Møller har lenge hatt tanker om mulighetene for å kunne trekke inn hørende elever med behov for tegnspråkkompetanse, i hel eller deltidsundervisning ved Møller skole. Det kan være elever med kommunikasjonsproblematikk, eller det kan være normalt fungerende elever som er i familie med døve.

Barnehagen ved Møller kompetansesenter har, de seneste årene, praktisert et slikt inntak med stort hell.